

Piața de capital din România are motive să privească cu optimism spre viitor

Interviu cu **Silvia BUICĂNESCU**, CEO Depozitarul Central

Instituție fundamentală a pieței de capital, membră a grupului Bursa de Valori București, Depozitarul Central asigură compensarea și decontarea tranzacțiilor cu instrumente financiare, precum și evidența registrelor societăților emitente. „În afara acestui ansamblu de servicii de bază, Depozitarul Central s-a adaptat permanent noilor realități financiare, oferind o structură din ce în ce mai complexă, care să eficientizeze și să faciliteze accesul companiilor și utilizatorilor la informațiile și operațiunile necesare. Suntem convinși că și pe viitor, Depozitarul Central va rămâne același partener profesionist, puternic și statornic pentru toți colaboratorii noștri”, spune în interviul acordat revistei Piața Financiară, Silvia Buicănescu aflată, din noiembrie 2014, la conducerea acestei instituții strategice pentru piață.

Care sunt lucrurile esențiale ce ar trebui să fie cunoscute despre Depozitarul Central de către investitorii mai puțin familiarizați cu infrastructura și mecanismele tehnice care permit funcționarea pieței de capital?

Depozitarul Central este o instituție de importanță structurală în piața de capital din România, membră a grupului Bursa de Valori București, dar și a Asociației Depozitarilor Centrali din Europa. Depozitarul Central furnizează, în principal, servicii de înregistrare și păstrare a instrumentelor financiare, servicii de administrare a conturilor de instrumente financiare și de decontare a tranzacțiilor cu instrumente financiare încheiate la Bursa de Valori București și în afara sistemelor de tranzacționare.

Prin intermediul Depozitarului Central se pot deconta toate tipurile de instrumente financiare tranzacționate din România: acțiuni, obligațiuni, titluri de stat, unități de fond, ETF-uri, produse structurate, warrant-uri. Un detaliu tehnic relevant este acela că decontarea tranzacțiilor cu instrumente financiare are loc la 2 zile după data tranzacției (T+2), adică acestea se vor regăsi efectiv în portofoliul cumpărătorului după două zile lucrătoare din momentul în care au fost achiziționate. La data

decontării (T+2) are loc atât transferul banilor, reprezentând contravaloarea achiziției, cât și al dreptului de proprietate asupra instrumentelor financiare, însă acestea pot fi tranzacționate de către cumpărător și în intervalul dintre data cumpărării inițiale și data decontării.

Pentru deținătorii de instrumente financiare, Depozitarul Central asigură toate serviciile necesare unei administrări eficiente a portofoliului: distribuirea dividendelor direct în contul bancar al deținătorului, eliberarea extraselor de cont în care sunt evidențiate instrumentele financiare deținute, istoricul contului, modificarea datelor de identificare, efectuarea de transferuri directe de proprietate asupra instrumentelor financiare în diverse situații prevăzute în regimul juridic aplicabil etc.

Sectorul financiar este un domeniu dinamic, ce se dezvoltă și evoluează, setând repere pentru întregul sistem economic al unei țări. Conștientizând importanța alinierii infrastructurii post-tranzacționare românești la standarde europene, dar și răspunzând activ nevoilor utilizatorilor serviciilor Depozitarului Central, echipa noastră investește permanent resurse semnificative în extinderea și consolidarea sistemelor utilizate, dar și în diversificarea serviciilor oferite clienților noștri.

Vă rugăm să precizați foarte succint evenimentele și proiectele implementate de Depozitarul Central din ultimii ani, de natură a consolida siguranța operațiunilor cu instrumente financiare, precum și a lărgi gamă de servicii oferite către investitori și emitenți.

Așa cum precizăm, Depozitarul Central dezvoltă permanent proiecte noi și inovatoare pentru piața de capital românească, cel mai recent program implementat fiind autorizarea Depozitarului Central în conformitate cu cerințele CSDR (Regulamentul European nr. 909/2014 privind îmbunătățirea decontării titlurilor de valoare în Uniunea Europeană și privind depozitarii centrali de titluri de valoare – regulament ce se aplică identic tuturor depozitarilor centrali din Uniunea Europeană). Obținerea autorizării Depozitarului Central în condițiile standardelor europene confirmă faptul că procedurile, practicile și regulile instituției ca infrastructură a pieței financiare din România sunt armonizate cu noul cadru de reglementare al Uniunii Europene.

Pentru a asigura o tranziție mai ușoară spre noul cadru de reglementare european și în vederea obținerii autorizației de funcționare conform CSDR, Depozitarul Central a fost

angrenat constant, încă din anul 2014, în implementarea unor proiecte majore de reconfigurare a pieței de capital din România, precum separarea sistemelor de tranzacționare și post-tranzacționare, reducerea ciclului de decontare de la T+3 la T+2, implementarea mai multor sesiuni de decontare pe parcursul zilei de decontare, conectarea la platforma Target2-Securities dezvoltată de Eurosistem, implementarea standardelor europene pentru procesarea evenimentelor corporative, revizuirea politicilor și procedurilor interne, implementarea funcției de management al riscurilor, implementarea și îndeplinirea prevederilor referitoare la cerințele prudențiale de capital aplicabile depozitarilor centrali etc.

Între proiectele semnificative implementate de Depozitarul Central în ultimii ani, care ne-au furnizat deopotrivă provocări, dar și satisfacții majore, consolidând siguranța operațiunilor cu instrumente financiare și lărgind gama de servicii oferite către investitori și emitenți, aș putea aminti: decontarea tranzacțiilor încheiate în moneda euro la Bursa de Valori București cu instrumente financiare denumite în euro, autorizarea Depozitarului Central ca Unitate de Operare Locală pentru emiterea și administrarea codurilor LEI, dar și parteneriatul cu Centrul Național de Administrare a Registrelor Naționale Notariale.

Unul dintre serviciile esențiale prestate de Depozitarul Central este cel de registrar pentru companiile listate la Bursa de Valori București (BVB), dar și pentru un număr substanțial de societăți închise. Care apreciați că ar fi perspectivele de creștere a volumului unor astfel de servicii prestate de Depozitarul Central?

Depozitarul Central păstrează în siguranță și actualizează registrul acționarilor emitenților de instrumente financiare, atât pentru companiile listate la Bursa de Valori București, cât și pentru societăți netranzacționate. Experiența și reputația Depozitarului Central pe acest tip de operațiuni garantează clienților noștri servicii ireproșabile și incontestabile.

Evident că numărul companiilor listate pe Bursa de Valori București impactează direct volumul utilizatorilor serviciului de registrar al Depozitarului Central. Dar nu acesta este motivul principal pentru care ne dorim ca oferta pieței de capital românească să se diversifice; dezvoltarea zonei financiare ne preocupă intens. Depozitarul Central este partener tradițional atât pentru Bursa de Valori București, cât și pentru Autoritatea de Supraveghere Financiară, în orice tip de acțiune de promovare sau popularizare, educație financiară sau inițiere în acest domeniu. Ne-am asumat un rol activ în acest demers, conștientizând faptul că expansiunea și cultivarea pieței de capital este un proiect extrem de amplu, care nu reprezintă doar responsabilitatea unilaterală a vreunei instituții sau autorități, ci este mai degrabă un efort de echipă, la care trebuie să contribuim cu toții.

Vă rugăm să vă referiți la serviciile de distribuție de dividende de către Depozitarul Central și în ce măsură ar putea să sporească importanța acestora în totalul veniturilor operaționale?

Începând cu anul 2015, ca urmare a modificării cadrului de reglementare aplicabil distribuirii dividendelor și a oricăror alte sume convenite deținătorilor de valori mobiliare, distribuirea dividendelor se efectuează centralizat, prin intermediul Depozitarului Central și al participanților la sistemul de compensare, decontare și registru.

Deținătorii de instrumente financiare care nu sunt clienți ai unor participanți ai

Depozitarului Central (nu au un cont de instrumente financiare deschis la un broker sau la un custode) ar trebui să știe ca dividendele pot fi încasate direct în contul bancar al deținătorului, după înregistrarea la Depozitarul Central a codului IBAN. Depozitarul Central oferă deținătorilor de instrumente financiare serviciul de înregistrare a codului IBAN, pe baza actului de identitate și a unui extras de cont de la bancă (mai multe detalii pe https://www.roclear.ro/AppFiles/Detinatori/Formular_colectare_cod_iban.pdf). Acest serviciu este extrem de util și apreciat, facilitând încasarea automată a dividendelor sau a altor sume de bani convenite, plata acestora fiind instructată de către Depozitarul Central, prin intermediul agentului de plată desemnat de emitentul la care respectivul acționar are dețineri.

Ponderea acestor servicii în totalul veniturilor operaționale nu este cea mai importantă, din punctul nostru de vedere. Efectul implementării serviciului centralizat de distribuție a dividendelor este unul sinergic, contribuind per total la creșterea veniturilor operaționale ale Depozitarului Central.

În plus, este foarte importantă percepția participanților la piață, care apreciază corespunzător beneficiile acestui mecanism de distribuție a dividendelor mult simplificat și eficient. Distribuția centralizată a dividendelor a devenit un proces predictibil, care facilitează un management adecvat al fluxurilor de numerar ale investitorilor. De asemenea, standardizarea și alinierea practicilor de procesare a evenimentelor corporative la standardele europene reprezintă o dovadă a maturizării pieței noastre de capital, având ca efect creșterea atractivității acestora, atât pentru investitorii străini, familiarizați cu aceste practici în țările de origine, cât și pentru investitorii români.

Care ar fi alte servicii importante prestate de Depozitar, cu potențial de a deveni tot mai reprezentative în anii următori?

Din punctul meu de vedere, este destul de greu să ierarhizez, din perspectiva importanței lor, serviciile oferite de Depozitarul Central, pentru că fiecare dintre acestea răspunde unei nevoi specifice sau oferă soluții contextelor și etapelor firești într-un ciclu de pre- și post-tranzacționare.

Dacă ar fi să clasific, principalele servicii oferite actorilor pieței financiare sunt următoarele:

Servicii destinate participanților:

- Păstrarea în siguranță a instrumentelor financiare deținute sau administrate de Participantul la sistemul de compensare-decontare și registru în nume propriu sau pentru clienții săi
- Compensarea și decontarea tranzacțiilor cu instrumente financiare realizate în cadrul sistemelor de tranzacționare
- Decontarea tranzacțiilor cu instrumente financiare realizate transfrontalier
- Înregistrarea transferului dreptului de proprietate asupra instrumentelor financiare ca urmare a decontării tranzacțiilor
- Înregistrarea operațiunilor de împrumut direct de instrumente financiare precum și de restituire a acestora

Servicii destinate emitenților

- Păstrarea în siguranță a registrului deținătorilor de instrumente financiare emise de companii și asigurarea permanentă a integrității emisiunii
- Furnizarea listelor consolidate ale deținătorilor de instrumente financiare, a structurilor sintetice consolidate și a topurilor acționarilor la o dată specificată, de regulă pentru AGA
- Înregistrarea instrumentelor financiare ca urmare a evenimentelor corporative ale Emitentului
- Distribuirea de dividende

Servicii destinate deținătorilor de instrumente financiare

- Emiterea extrasului de cont, istoricului de cont și sumarului pozițiilor de cont
- Modificarea datelor de identificare ale titularilor de cont
- Transferul direct al dreptului de proprietate asupra instrumentelor financiare în conformitate cu Regimul juridic aplicabil
- Înregistrare, ridicare restricție pe cont, la cererea titularului
- Înscriere, radiere ipotecă mobilă
- Înscriere, radiere garanție financiară
- Distribuirea de dividende

Serviciul de alocare și administrare a codurilor ISIN și CFI pentru instrumentele financiare românești.

Serviciul de alocare și administrare a codurilor LEI destinat entităților juridice din România (codurile LEI sunt utilizate pentru

identificarea entităților legale implicate în tranzacțiile financiare executate pe piețele financiare).

În afara acestui ansamblu de servicii de bază, Depozitarul Central s-a adaptat permanent noilor realități financiare, oferind o structură din ce în ce mai complexă, care să eficientizeze și să faciliteze accesul companiilor și utilizatorilor la informațiile și operațiunile necesare. Suntem convinși că și pe viitor, Depozitarul Central va rămâne același partener profesionist, puternic și statornic pentru toți colaboratorii noștri.

Care sunt principalele proiecte ale Depozitarului Central pentru anii următori?

Privim cu interes anticipativ perioada următoare, care va furniza echipei Depozitarului Central provocările unei serii de proiecte strategice, de conformitate, operaționale și de dezvoltare și diversificare a activității. În primul rând, lucrăm deja intens împreună cu colegii din BVB, oferind suport pentru demersurile legate de implementarea CCP, un proiect major, ce va contribui decisiv la dezvoltarea pieței de capital românești, inițiativă îndelung așteptată, ce se bucură de sprijin amplu din partea tuturor actorilor din piață.

Raportându-ne la legislația europeană, Depozitarul Central a început demersurile implementării Shareholder Rights Directive II (SRD II) și a standardelor europene privind adunările generale, dar și a mecanismelor referitoare la disciplina în materie de decontare în conformitate cu Regulamentul EU nr. 909/2014 (CSDR) și a altor mecanisme de gestionare a riscurilor de decontare.

În activitatea curentă, internă, ne focusăm pe îmbunătățirea unor procese tehnice la nivelul aplicațiilor locale ale sistemului de post-trading pentru participanți, dar și pe redimensionarea contribuțiilor participanților la fondul de garantare și introducerea limitelor de decontare.

7) Cum vedeți viitorul pieței locale de capital din perspective instituției dumneavoastră? Există motive să sperăm la o creștere a numărului de emitenți de acțiuni și obligațiuni, precum și a unui număr tot mai mare de oferte publice și plasamente private, atât pe piața reglementată a BVB, cât și pe AERO?

Dincolo de contextul creat de pandemia COVID-19, de schimbările structurale pe care le-am traversat (etapă care încă nu s-a finalizat, din punctul nostru de vedere), de instabilitatea financiară și socială pe care trebuie să le gestionăm cu înțelepciune și calm, piața de capital din România are câteva motive să privească cu optimism spre viitor. Mă voi referi, mai pe larg, în continuare, la unul dintre ele, cel mai apropiat temporal de momentul în care discutăm.

Depozitarul Central a sprijinit în mod activ inițiativele pieței de capital în demersurile de promovare a României la statutul de Piață Emergentă. Ca urmare a acestor eforturi comune, în septembrie 2019, furnizorul global de indici FTSE Russell a promovat România la statutul de Piață Emergentă de la cel de Piață de Frontieră. Decizia a fost luată după ce România s-a aflat timp de trei ani pe lista de monitorizare. Reclasificarea statutului va intra în vigoare în septembrie 2020.

Contribuția semnificativă a Depozitarului Central la îndeplinirea criteriilor calitative necesare pentru upgradarea la statutul Secondary Emerging a pieței de capital din România de către FTSE Russell se explică prin faptul că o treime din cele 9 criterii necesare a fi îndeplinite pentru încadrarea în noul statut vizează exclusiv segmentul de post-tranzacționare. De asemenea, luarea în considerare a valorilor decontate în sistemul Depozitarului Central aferente tranzacțiilor desfășurate în afara sistemelor de tranzacționare de tip turnaround, conform regulilor și mecanismelor dezvoltate de Depozitarul Central, în calculul criteriilor cantitative referitoare la lichiditate a avut un impact important în ceea ce privește îndeplinirea acestor criterii necesare pentru reclasificarea pieței de capital românești.

Oficializarea acestei evoluții a pieței de capital din România semnifică și accesul Bursei de la București către o altă categorie de investitori internaționali, mai puternici, mai sofisticăți. Acest lucru ar trebui să încurajeze emitenții, să-i determine să analizeze cu seriozitate posibilitatea finanțării companiilor prin mecanismele specifice Bursei, să dinamizeze tranzacțiile, dar și diversificarea segmentului produselor financiare.

Georgeta Clinca